

Сборник съдебна практика

Съединени дела C-181/21 и C-269/21

G.
срещу
M.S.

и

BC
и
DC
срещу
X

(Преюдициални запитвания,
отправени от Sąd Okręgowy w Łodzi и от Sąd Okręgowy w Warszawie)

Решение на Съда (голям състав) от 9 януари 2024 година

„Преюдициално запитване — Член 267 ДФЕС — Възможност за запитващата юрисдикция да вземе предвид решението на Съда по преюдициалното запитване — Необходимост от исканото тълкуване, за да може запитващата юрисдикция да постанови решението си — Независимост на съдиите — Условия за назначаване на съдии в общите съдилища — Възможност за оспорване на определение, с което съдът се е произнесъл окончателно по искане за допускане на обезпечителни мерки — Възможност за отстраняване на съдия от съдебен състав — Допустимост на преюдициалните запитвания“

Преюдициални въпроси — Допустимост — Граници — Явно ирелевантни въпроси и хипотетични въпроси, поставени при условия, изключващи ползата от отговор — Въпроси относно спазването на изискванията, присъщи на независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, когато правораздава едночленен съдебен състав, съдията от който е назначен при особени обстоятелства — Компетентност на националните съдилища да преценят дали такъв съдебен състав е законен или да оспорят постановен от него окончателен съдебен акт — Липса — Недопустимост

(член 267 ДФЕС)

(вж. т. 68—78)

Резюме

Големият състав на Съда приема за недопустими две преюдициални запитвания, отправени от полски съдии, които искат да се установи дали начинът, по който е формиран съдебният състав по делата в главното производство, е в съответствие с изискванията, присъщи на независим и безпристрастен съд по смисъла на правото на Съюза.

По първото дело (С-181/21) е определен съдебен състав от трима съдии в Sąd Okręgowy w Katowicach (Окръжен съд Катовице, Полша), който да разгледа частна жалба срещу съдебно определение заповед за плащане, с която се отхвърля възражението на потребител срещу заповед за изпълнение. Съдията докладчик по това дело изразява съмнения дали този съдебен състав може да бъде квалифициран като „съд“, като се имат предвид обстоятелствата, при които съдия А.З., включен в посочения съдебен състав, е бил назначен в Окръжния съд в Катовице. Изразените опасенията се отнасят по-специално до статута и начина на работа на Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша, наричан по-нататък „KRS“¹), който участва в процедурата по това назначаване.

Що се отнася до дело С-269/21, съдебен състав от трима съдии в Sąd Okręgowy w Krakowie (Окръжен съд Краков, Полша) разглежда подадена от банка частна жалба срещу определение, с което едночленен съдебен състав от същия съд е уважил искане на потребители за налагане на обезпечителни мерки. Този съдебен състав от трима съдии изменя обжалваното определение, отхвърля изцяло това искане за налагане на обезпечителни мерки и връща делото на едночленния съдебен състав. Последният има съмнения относно съответствието с правото на Съюза на състава на съдебния състав, който се е произнесъл по подадената от банката частна жалба, и следователно относно валидността на произнесения от него съдебен акт. Всъщност съдебният състав от трима съдии включва съдия А.Т., назначен през 2021 г. в Окръжен съд Краков в резултат от проведена процедура по назначаване, в която взема участие KRS.

В този контекст съдията докладчик по първото дело и едночленният съдебен състав по второто дело, решават да сезират Съда с преюдициални въпроси, с които по същество искат да се установи дали предвид особените обстоятелства, при които са назначени съдиите А. З. и А.Т., съдебните състави, в които заседават тези съдии, отговарят на изискванията, присъщи на независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, по смисъла на правото на Съюза, и дали последното² налага тези съдии да бъдат служебно отстранени от разглеждането на въпросните дела.

Съображения на Съда

В самото начало Съдът припомня, че както от съдържанието, така и от структурата на член 267 ДФЕС е видно, че преюдициалното производство по-специално предполага действително наличие на висящ пред националните юрисдикции спор, в който те трябва да се произнесат с решение, отразяващо евентуално решението по преюдициалното запитване³.

¹ В състава му след 2018 г.

² Член 2 и член 19, параграф 1 ДЕС във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

³ Решение от 22 март 2022 г., *Prokurator Generalny и др. (Дисциплинарна колегия на Върховния съд — Назначаване)* (С-508/19, ЕУ:С:2022:201, т. 62 и цитираната съдебна практика).

По-нататък Съдът отбелязва, че макар всяка юрисдикция да е длъжна да провери дали с оглед на състава си тя представлява независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон, по-специално по смисъла на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, когато възникне сериозно съмнение по този въпрос, това не променя факта, че необходимостта по смисъла на член 267 ДФЕС от исканото от Съда преюдициално тълкуване предполага запитващият национален съд сам да може да изведе последиците от това тълкуване, като прецени с оглед на последното законосъобразността на назначаването на друг съдия от същия съдебен състав, а в зависимост от конкретния случай, като го отстрани.

В това отношение случаят на запитващата юрисдикция по дело C-181/21 не е такъв, тъй като нито от акта за преюдициално запитване, нито от материалите по делото, с които разполага Съдът, следва, че съгласно разпоредбите на националното право тя би могла сама да предприеме подобни действия. Следователно исканото по дело C-181/21 тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза не отговаря на обективна необходимост, свързана с решение, което самата запитваща юрисдикция би могла да вземе в главното производство.

Що се отнася до дело C-269/21, Съдът отбелязва, че самата запитваща юрисдикция подчертава, че определението, постановено от съдебния състав от трима съдии, изменил постановен от тях съдебен акт и отхвърлил искането на засегнатите потребители за налагане на обезпечителни мерки, вече не подлежи на обжалване и следователно трябва да се счита за окончателно съгласно полското право. Макар да се позовава на правната несигурност, свързана с това определение вследствие на съмненията по отношение на редовното формиране на постановилия го съдебен състав, запитващата юрисдикция не посочва определена разпоредба от полското процесуално право, която да ѝ предоставя правомощието в едночленен съдебен състав да разгледа въпроса дали по-специално окончателното определение, постановено по направеното искане за обезпечение от състав от трима съдии, е в съответствие с правото на Съюза. Освен това от материалите по делото, с които разполага Съдът, следва, че определението, постановено от състав от трима съдии, обвързва запитващия съд и последният не е компетентен нито да „отстрани“ съдия, който е част от постановилия това определение съдебен състав, нито да оспори това определение.

С оглед на това Съдът констатира, че по силата на националните правни норми запитващата юрисдикция по дело C-269/21 не е компетентна да преценява законосъобразността, по-специално с оглед на правото на Съюза, на тричленния съдебен състав, постановил определението, с което този състав се произнася окончателно по искането за допускане на обезпечителни мерки, и по-конкретно условията за назначаване на съдия А.Т., като постави под въпрос това определение.

Всъщност, тъй като искането на жалбоподателите в главното производство за налагане на обезпечителни мерки е отхвърлено изцяло, разглеждането на това искане е окончателно прекратено от съдебния състав от трима съдии. Следователно поставените по дело C-269/21 въпроси са неразривно свързани с етап от производството по главното дело, който е окончателно приключен и е различен от спора по същество, който единствен е висящ пред запитващата юрисдикция. Следователно те не са обективно необходими за разрешаването на този спор, а целят от Съда да се получи обща преценка, която не е свързана с нуждите на посочения спор, относно процедурата по назначаване на съдиите в общите съдилища в Полша.